

Obsah

Seznam používaných zkratek	9
Předmluva	10
I. Úvod do problematiky ústavy	12
1. Význam ústavy. Ústava a stát	12
2. Právní stát	16
3. Ústava jako zákon	18
4. Jaký význam má ústava. Funkce ústavy	19
5. Co najdeme v ústavách. Obsah ústavy	20
6. Princip dělby moci a systém brzd a rovnováh	20
7. Moc zákonodárná	23
8. Moc výkonná	30
9. Moc soudní	34
10. Platy ústavních činitelů	36
11. Otázka referenda	38
12. Historie ústav	40
13. Ústavní vývoj na našem území	41
14. Okolnosti vzniku Ústavy ČR	46
15. Charakteristika Ústavy ČR	47
16. Členění Ústavy ČR	48
17. Ústava ČR v praktickém životě	51
18. Volby a volební systémy	55
19. Volební systém v ČR	58
20. Politické strany	61
21. Státní symboly	64
II. Ústava České republiky	69
Preambule	70
Hlava I. Základní ustanovení	72
Hlava II. Moc zákonodárná	82
Hlava III. Moc výkonná	106
Hlava IV. Moc soudní	127
Hlava V. Nejvyšší kontrolní úřad	142
Hlava VI. Česká národní banka	144
Hlava VII. Územní samospráva	146
Hlava VIII. Přejídná a závěrečná ustanovení	152

III. Úvod do problematiky lidských práv	156
1. Lidská práva a jejich význam	156
2. Přirozené a pozitivní právo	157
3. Svoboda	160
4. Rovnost	162
5. Historie a myšlenkový vývoj lidských práv	165
6. Významné dokumenty ve vývoji LP ve 20. století . .	170
7. Úmluva o ochraně lidských práv a zákl. svobod . . .	172
8. Úmluva o právech dítěte	174
9. Lidská práva na území ČR	177
10. Listina základních práv a svobod ČR	179
11. Spravedlivý proces, nezávislost a nestrannost soudů	181
IV. Listina základních práv a svobod	185
Hlava I. Obecná ustanovení	188
Hlava II. Lidská práva a základní svobody	192
Hlava III. Práva národnostních a etnických menšin . . .	216
Hlava IV. Hospodářská, sociální a kulturní práva	218
Hlava V. Právo na soudní a jinou právní ochranu	228
Hlava VI. Ustanovení společná	234
V. Literatura	236

Ukázky soudních případů

(ÚS – Ústavní soud ČR, ES – Evropský soud pro lidská práva)

1. Přímost a rovnost volebního práva
(ústavní stížnost a návrh DEU na zrušení
5 % hranice vstupu do PS Parlamentu ČR), ÚS 1997 84
2. Zákaz mučení, nelidského, ponižujícího zacházení
nebo trestu (Costello-Roberts v. UK, trest ve škole;
Tyner v. UK), ES 1993, 1978 194
3. Právo na lidskou důstojnost, osobní čest,
dobrou pověst a ochranu jména
(ústavní stížnost J. D.), ÚS 1995 198
4. Respektování soukromého života
(Modinos v. Kypr, homosexuálové), ES 1993 198
5. Respektování obydlí (S. v. Francie),
Evropská komise pro lidská práva 1990 201

6. Respektování korespondence (Luedi v. Švýcarsko, opatření v demokratické společnosti nezbytné), ES 1992	203
7. Svoboda projevu (Lingens v. Rakousko, kritika rakouského kancléře), ES 1986	207
8. Svoboda projevu (projev symbolický, emotivní, znesvěcení vlajky), Nejvyšší soud USA	208
9. Svoboda shromažďovací (Platform ... v. Rakousko, ochrana před protidemonstrací), ES 1988	211
10. Právo sdružovat se na ochranu svých zájmů (Young, James, Webster v. UK, negativní aspekt) ES 1981	221
11. Právo na vzdělání, právo domáhat se stanoveným postupem svého práva (ústavní stížnost a návrh R. K., rozhodnutí o nepřijetí na vysokou školu), ÚS 1996	226
12. Rovnost účastníků v soudním řízení a princip spravedlivého procesu (návrh skupiny poslanců, instituce anonymního svědka), ÚS 1994	229
13. Není trestu bez zákona (návrh skupiny poslanců, vyhláška města Brna), ÚS 1995	230
14. Zákaz dvojího trestu (ústavní stížnost J. Ř., trvalé odmítnutí vojenské služby), ÚS 1995	232

Schémata a tabulky

1. Dělbá moci v Ústavě ČR	21
2. Princip dělby moci z principu brzd a rovnováh	22
3. Volba a jmenování nejdůležitějších ústavních orgánů ČR	25
4. Argumenty pro a proti Senátu	26
5. Platy nejvyšších státních představitelů	37
6. Výhody a nevýhody volebních systémů	57
7. Jednání o návrzích zákonů v PS	za str. 96
8. Proces schvalování zákonů	102
9. Vláda ČR	118